

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๔๗

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ พรรคพลังเสรีธรรมได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาซึ่งพรรคได้ดำเนินการดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ ๕๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลคำบ่อ อำเภอวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๒. เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๖ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ ๑๔๘ หมู่ที่ ๓ ตำบลเวียง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

๓. เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๗ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ ๗๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลเต่างอย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๑๐ คน

๔. เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ ได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่ บ้านเลขที่ ๘๘/๕๕ ซอยอินทามระ ๑ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีคณะกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของพรรคพลังเสรีธรรมแล้วปรากฏว่า พรรคพลังเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๔ และข้อ ๕๖ จึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองทั้งสี่สาขาดังกล่าวข้างต้น ตามเอกสารที่แนบมา โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบทะเบียนรับ - ส่งหนังสือของสำนักงานแล้วไม่ปรากฏรายงานการรับสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมตามมาตรา ๒๕ แต่อย่างใด

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ข้อเท็จจริงนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรม เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนการจัดตั้ง คือ ภายในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ พรรคพลังเสรีธรรมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรมตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

บทบัญญัติแห่งกฎหมายและข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรมที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคพลังเสรีธรรม พ.ศ. ๒๕๔๖

“ข้อ ๑๔ การสมัครเป็นสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรม ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครตามแบบพิมพ์ของพรรคต่อเลขาธิการพรรคหรือต่อประธานสาขาพรรคแล้วเสนอให้เลขาธิการพรรคพิจารณา ผู้สมัครสมาชิกพรรคจะเป็นสมาชิกโดยสมบูรณ์นับจากวันที่เลขาธิการพรรคลงลายมือชื่อรับรองเข้าเป็นสมาชิกพรรคในใบสมัครแล้วให้เลขาธิการรวบรวมใบสมัครเสนอต่อคณะกรรมการบริหารพรรคในการประชุมคราวถัดไปที่มีการบรรจุวาระเรื่องการรับสมาชิกเพื่อรับรอง ถ้าผู้สมัครผู้ใดคณะกรรมการบริหารเสียงข้างมากที่เข้าประชุมไม่รับรองเข้าเป็นสมาชิกพรรคให้ถือว่าสมาชิกพรรคพลังเสรีธรรมผู้นั้นขาดจากสมาชิกภาพตามข้อ ๑๗ นับจากวันที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติ”

“ข้อ ๕๖ การจัดตั้งสาขาให้มีได้ไม่เกินเขตเลือกตั้งละหนึ่งสาขา ดังนี้

(๑) ให้สมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขารวบรวมสมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคนขึ้นไป โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกไว้

(๒) ให้ผู้แทนสมาชิกผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาในท้องที่หรือในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ยื่นแสดงความจำนงเพื่อขอจัดตั้งสาขาต่อสำนักงานใหญ่พรรคเพื่อให้คณะกรรมการบริหารพรรคพิจารณาอนุมัติโดยจัดส่งบัญชีรายชื่อตาม (๑) ไปด้วย”

พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจากนายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคพลังเสรีธรรมแล้ว พรรคพลังเสรีธรรมได้มีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคพร้อมตั้งแต่วันที่

พรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาทั้งสี่ครั้ง เพราะพรรคพลังเสรีธรรมไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคข้อที่ ๑๔ และข้อที่ ๕๖ เนื่องจากผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสี่สาขาไม่มีสถานะภาพเป็นสมาชิกพรรคตามข้อบังคับของพรรคดังกล่าว ความละเอียดปรากฏตามคำร้องประกอบเอกสารท้ายคำร้อง นอกจากนี้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค พรรคพลังเสรีธรรมก็ยังไม่ได้แจ้งการรับสมาชิกพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด และพรรคพลังเสรีธรรมไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ฟังได้เป็นอย่างอื่น จึงฟังว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรค พรรคพลังเสรีธรรมไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา อันเป็นเหตุให้ต้องถูกยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ (๕)

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพลังเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ